

Biuletyn

informacyjny

Pomorsko-Kujawska Okręgowa Izba Aptekarska

Nr 153 (1/2019)

Wiosna tuż, tuż...

*Koleżankom farmaceutkom z okazji Dnia Kobiet
samych pogodnych, radosnych dni*

życzą koledzy

Kontakt: biuletyn@pkoa.org.pl

W numerze

- 01** Koleżanki i Koledzy
- 03** Drodzy Czytelnicy

*XXVI Zjazd Sprawozdawczy PKOIA
w Bydgoszczy*

- 04** Podsumowania
- 06** Sprawozdania zjazdowe
- 09** Informacje

Aptekarskie sprawy

- 11** Jadwiga Brzezińska doktorem habilitowanym nauk humanistycznych w zakresie historii farmacji
- 12** Co nowego na Forum
- 13** Wojciech Rykaczewski ponownie na podium
- 14** Zapomniane przepisy
- 17** Szczepienia są normą społeczną – z dr n. med. Ewą Smukalską rozmawia Magdalena Godlewska

Koleżanki i Koledzy

Za nami kolejny rok, musimy ten czas podsumować. XXVI Zjazd Sprawozdawczy PKOIA to ostatni zjazd w tym składzie delegatów. Jeszcze w tym roku przeprowadzimy wybory w okręgach na delegatów na zjazd okręgowy i wybierzemy nową radę, organy (tj. rzecznika, sąd, komisję rewizyjną), delegatów na zjazd krajowy oraz prezesa.

31 grudnia 2018 r. nasza Izba liczyła 1602 członków, o jednego więcej niż rok wcześniej. W tym roku wpisano na listę 76 osób, skreślono 75. Wydano 53 prawa wykonywania zawodu oraz dwa duplikaty PWZ.

Ogółem na terenie naszego województwa jest 648 aptek ogólnodostępnych, w tym 58 typu B. Według nowego Prawa farmaceutycznego, czyli tak zwanej Apteki dla aptekarza, wydano dwa zezwolenia – w Mogilnie i w Wieluniu. Obydwa z uwzględnieniem przepisów demo- i geograficznych, dla osób będących aptekarzami.

W zeszłym roku zamknięto 19 aptek – najwięcej w Grudziądzu (4) i Bydgoszczy (3). W Toruniu, Włocławku, Inowrocławiu, Mogilnie, Chełmży, Radominie, Baruchowie, Lipnie, Lubrańcu i Rypinie – po jednej.

Obecnie mamy 25 aptek szpitalnych i 45 działów farmacji szpitalnej.

Możemy już również podsumować kolejny okres edukacyjny, który zakończył się 31 grudnia 2018 r. Okres edukacyjny 2014–2018 powinno rozpocząć 615 osób – do tej pory certyfikaty doniosło i zakończyło okres 310

osób, czyli prawie 50 proc. Muszę jednakże dodać, że farmaceuci cały czas jeszcze dostarczają swoje certyfikaty, więc będzie to na pewno dużo większy procent.

Przypominam, że szkolenie jest ustawowym obowiązkiem farmaceutów i brane jest pod uwagę przy wystawianiu opinii w sprawie udzielenia rękopisem na stanowisko kierownika apteki.

Farmaceuty, którzy nie mają zaległości w opłacaniu składek, mogą uzyskiwać tak zwane punkty twarde na portalu e-edukacja. Opłacanie składek jest obowiązkowe między innymi dlatego, że koszty certyfikatu ponosi nasza Izba.

W 2018 r. zostało wydanych sześć numerów „Biuletynu Informacyjnego” PKOIA. Na poprzednim zjeździe sprawozdawczo-wyborczym jeden z wniosków zjazdowych skierowanych do ORA dotyczył „przygotowania ankiety skierowanej do wszystkich farmaceutów, dotyczącej formy Biuletynu Informacyjnego – papierowa czy elektroniczna”. Rada wywiązała się – ankieta została przeprowadzona. Udział wzięło 148 osób. Za formą papierową opowiedziało się 76.

Nadal gorącym tematem na naszych radach są dyżury nocne aptek. Każdą propozycję uchwał powiatów zamieszczamy na stronie internetowej Izby i czekamy na uwagi aptekarzy z danych rejonów. W przypadku jakichkolwiek uwag krytycznych opiniujemy taką uchwałę negatywnie i dajemy wsparcie aptekom. Kiedy jest taka potrzeba, umawiam się ze starostami i dochodzimy, bądź nie, do porozumienia.

W zeszłym roku postawiliśmy na organizację szkoleń i konferencji dla aptekarzy naszego rejonu. W maju byliśmy organizatorem szkolenia w sprawie realizacji recept, w październiku z receptury, a w listopadzie i w grudniu zorganizowaliśmy trzy szkolenia z najbardziej teraz aktualnego tematu, czyli e-recepty.

W marcu byliśmy współorganizatorem III Pomorskich Warsztatów Farmacji Szpitalnej w Grudziądzu. Szkolenia i spotkania aptekarzy szpitalnych są organizowane w siedzibie Izby cyklicznie przez wiceprezesa Aleksandrę Adamczyk.

Aptekarskie sprawy

W marcu tego roku planujemy zorganizować szkolenie z zakresu medycyny konopnej.

W czerwcu nasza Izba zorganizowała doroczny piknik aptekarski w JuraParku w Solcu Kujawskim. W pikniku wzięło udział ponad 730 osób. Bardzo cieszymy się z integracji farmaceutów i pochlebnych opinii, niestety w tym roku będziemy musieli wprowadzić ograniczenia i wcześniejsze zapisy. Piknik jest organizowany ze środków finansowych Izby, czyli ze składek, a o sponsorów w tych czasach jest bardzo trudno. Dlatego też bezpłatne wejście będzie dotyczyło tylko farmaceuty, osoby mu towarzyszącej i jego dzieci.

W październiku ubiegłego roku świętowaliśmy Dzień Aptekarza, przez wiele osób określany jako jeden z najlepszych. Większości przypadła do gustu nowa formuła – po części oficjalnej (przemówieniach, wręczeniu odznaczeń) przyszedł czas na koncert zespołu Żuki, który porwał na parkiet, do tańca, niejednego aptekarza.

Izba zakupiła dla swoich członków opracowanie „Przykładowe procedury, instrukcje i raporty w recepturze aptecznej”. Farmaceuty, którzy zgłoszą się do biura, mogą dostać je na podany adres e-mail bezpłatnie, jedyny warunek to brak zaległości składowych.

Na jednym ze zjazdów padł wniosek o powołanie Koła Emerytów i Rencistów. Ten postulat został już dawno spełniony – koło takie przy naszej Izbie prężnie działa. Rada poszła o krok dalej – powołaliśmy Forum Młodych Farmaceutów. Ma ono na celu zaangażowanie młodego pokolenia w działania samorządu. Młodzi spotykają się raz w mie-

siącu, mam nadzieję, że ściągną swoją aktywnością więcej osób. Ostatnio członkowie FMF byli naszymi gośćmi na obradach Rady.

Członkowie naszej Izby są nadal ubezpieczeni od odpowiedzialności cywilnej w Ergo Hestii. Mogą także korzystać z porad prawnych w każdy wtorek i czwartek.

Długoletnia księgową – pani Maria Zdyb przeszła na zasłużoną emeryturę. Od połowy stycznia zatrudniliśmy nowego pracownika biura – panią Julię Bąkowską.

Małgorzata Pietrzak

Sprawozdanie z działalności Okręgowej Rady Aptekarskiej Pomorsko-Kujawskiej Okręgowej Izby Aptekarskiej w Bydgoszczy wygłoszone zostało przez prezes ORA mgr Małgorzatę Pietrzak podczas XXVI Zjazdu Sprawozdawczego PKOIA (2 lutego 2019 r.).

Prezydium Zjazdu. Od prawej: mgr Viola Makarewicz, mgr Aneta Nowak – sekretarze, wiceprzewodniczący mgr Adam Wąsewicz, przewodniczący mgr Jakub Płaczek, mec. Piotr Bujakiewicz

*Droży
Czytelnicy*

Cieszę się, że mogę zwracać się do Państwa na łamach Biuletynu wydawanego nadal tradycyjnie, czyli w formie papierowej i – dodatkowo – zamieszczanego na stronie internetowej naszej Izby. A nie było to takie pewne. Na zeszłorocznym okręgowym zjeździe sprawozdawczym delegatów PKOIA podjęto uchwałę o skierowaniu do wszystkich farmaceutów ankiety z prośbą o wypowiedzenie się i wybranie formy – papierowej lub internetowej, w jakiej będzie dalej wydawany Biuletyn. Odesłano 150 wypełnionych ankiet, nieznacznie więcej głosów było za formą papierową.

Zdaję sobie sprawę, że wszystkie ważne rzeczy przenoszone są teraz do Internetu, nawet życie osobiste. Nie wszyscy nasi czytelnicy mają jednak do niego dostęp i nie wszyscy z Internetu biegle korzystają. Na grudniowym spotkaniu aptekarzy seniorów w Bydgoszczy pojawiały się opinie, że Biuletyn w formie drukowanej jest jedynym źródłem wiedzy o działalności samorządu aptekarskiego i łącznikiem z byłym środowiskiem zawodowym.

Rok bieżący jest ostatnim rokiem VII kadencji naszej Okręgowej Rady Aptekarskiej, jak i Naczelnej Rady Aptekarskiej. Ostatnie trzy lata szybko minęły. Tyle się działo w naszym zawodzie! Wejście w życie ustawy Apteka dla aptekarza było najbardziej i najdłuższej oczekiwanej nowelizacją Prawa farmaceutycznego. Ważną sprawą jest zakończenie prac nad projektem ustawy o zawodzie, który został złożony do podpisu ministrowi zdrowia. W aptekach będziemy mogli wykonywać leki recepturowe z suszu konopi indyjskich, co jeszcze parę lat temu wydawało się niemożliwe.

Rok 2019 jest rokiem szczególnym. W maju będziemy wybierać posłów do Parlamentu Europejskiego, a jesienią odbędą się wybory do Sejmu i Senatu RP. Jedne i drugie wybory są bardzo ważne dla każdego z nas. Wrzucając kartkę do urny wyborczej, zdecydujemy, jak Polska będzie postrzegana przez kraje wchodzące w skład Unii Europejskiej i jak się będzie rozwijała przez kolejne cztery lata.

Ostatni już okręgowy zjazd sprawozdawczy tej kadencji odbył się 2 lutego 2019 r. w Bydgoszczy.

W grudniu br. czekają nas wybory nowych władz – Okręgowej Rady Aptekarskiej i jej statutowych organów już VIII kadencji. Wcześniej wyłonimy delegatów na VIII Okręgowy Zjazd Sprawozdawczo-Wyborczy PKOIA. Będziemy ich wybierać na otwartych zebraniach w rejonach.

W tegorocznym zjeździe sprawozdawczym wzięło udział 49 delegatów, co stanowi ok. 49 proc. Na zjazdach widzimy przeważnie te same osoby. 40 proc. delegatów nie wzięło udziału w żadnym okręgowym zjeździe w bieżącej kadencji. A przecież sprawowanie funkcji delegata nie zajmuje dużo czasu. Minimum to tylko parę godzin poświęconych na udział w corocznym zjeździe sprawozdawczym. Aptekarze wybierając delegata ze swego rejonu, obdarzają go zaufaniem, wierząc, że będzie reprezentował ich interesy. Zostało sporo czasu na podjęcie decyzji o kandydowaniu, a potem do wyborów do organów samorządowych izby aptekarskiej. Musimy sobie odpowiedzieć na pytanie, czy podjęcie dodatkowych obowiązków na rzecz samorządu aptekarskiego nie będzie kolidowało z pracą zawodową lub też sytuacją rodzinną.

Ważną sprawą w tzw. naszych małych ojczyznach jest to, aby aptekarz nie ograniczał się tylko do pracy w aptece. Aktywność na rzecz samorządu lokalnego podnosi prestiż naszego zawodu jak i samego aptekarza.

Z przyjemnością informuję Państwa, że w ubiegłorocznych wyborach samorządowych mgr Alicja Ochudło (w Żninie) i mgr Bartosz Bembnista (w Janowcu Wlkp.) zostali radnymi samorządów lokalnych. Serdecznie im gratulujemy.

Z niepokojem obserwujemy coraz to większą liczbę zachorowań na odrę w Polsce. Nadal trwa przepychanka między zwolennikami a przeciwnikami szczepień. Myślę, że żaden aptekarz nie podważa sensu szczepień ochronnych noworodków i małych dzieci przeciwko groźnym chorobom (odra, świnka, krztusiec i inne), które niegdyś zbierały śmiertelne żniwo wśród niemowląt.

Wywiad redaktor M. Godlewskiej z doktor medycyny Ewą Smukalską, prowadzącą Wojewódzki Konsultacyjny Punkt Szczepień w Bydgoszczy, do którego przeczytania gorąco zachęcam, uzbroi aptekarzy w dodatkowe argumenty pozwalające przekonać wątpiących w sens szczepień pacjentów.

Z okazji Międzynarodowego Dnia Kobiet składam Paniom serdeczne życzenia zdrowia, radości i wszelkiej pomyślności.

Lucjan Borys
Redaktor naczelny

Podsumowania

Na wstępie XXVI Zjazdu Sprawozdawczego PKOIA (2 lutego br.) prezes Małgorzata Pietrzak przywitała przybyłych, a następnie złożyła gratulacje i wręczyła pamiątkowe albumy autorstwa Jerzego Harasimowicza mgr. mgr. Ewie Szubertowskiej i Adelinie Szczecińskiej – tegorocznym Aniołom Farmacji. Beata Stasiak, wojewódzki inspektor farmaceutyczny, w krótkim wystąpieniu przypomniała o obowiązku pracy magistrów w trakcie działania apteki oraz o przeprowadzanych także w godzinach popołudniowych i w weekendy kontrolach. Kwiaty i podziękowania od aptekarzy otrzymała długoletnia księgowa – pani Maria Zdyb, która przeszła na zasłużoną emeryturę. Przedstawiono też nowego pracownika biura – panią Julię Bąkowską.

Po wyborach Prezydium Zjazdu i komisji zjazdowych nastąpiło sprawozdanie z działalności Okręgowej Rady Aptekarskiej. Prezes poinformowała delegatów między innymi o powstaniu Forum Młodych Farmaceutów, przedstawiła statystyki dotyczące okresu edukacyjnego i podsumowała działalność szkoleniową Izby. Następnie wysłuchaliśmy sprawozdań z działalności Okręgowej Komisji Rewizyjnej, Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej i Okręgowego Sądu Aptekarskiego.

Przed sprawozdaniem skarbnika i przyjęciem preliminarza prezes NRA Elżbieta Piotrowska-Rutkowska podsumowała trzy lata kadencji obecnego samorządu aptekarskiego. Skupiając się na wyzwaniach i celach, które farmaceuci postawili przed Naczelną Radą Aptekarską, udowodniła, że większość postulatów została już w dużym stopniu zrealizowana. Od uregulowania stosunków własnościowych w aptekach poprzez nowelizację Prawa far-

maceutycznego, możliwość sprzedaży leków po likwidacji apteki, utrzymanie zakazu reklamy aptek, na zakończeniu prac nad projektem ustawy o zawodzie farmaceuty kończąc.

Niewątpliwym sukcesem była nowelizacja Prawa farmaceutycznego, nazywana popularnie Apteką dla aptekarza. Regulacja wprowadziła bezpieczeństwo i stabilizację na rynku, zatrzymała agresywną ekspansję sieci aptecznych, spowodowała też, że liczba zamykanych aptek spadła aż o połowę. Równie ważna dla farmaceutów regulacja, czyli ustawa o zawodzie farmaceuty, także jest na bardzo zaawansowanym etapie. Ministerialny zespół powołany do wypracowania projektu, w którego pracach brali udział członkowie samorządu aptekarskiego, zakończył już prace, a gotowy projekt czeka na podpis ministra. Ustawa o zawodzie farmaceuty zapewnia niezależność farmaceutom, której w dzisiejszej dobie tak bardzo im brakuje, podnosi rangę zawodu, jasno określa kompetencje i uprawnienia, a także stwarza solidne podstawy do wprowadzenia opieki farmaceutycznej w polskich aptekach. Aby to jednak było możliwe, należy przygotować otoczenie prawne, nad czym pracuje z kolei ministerialny zespół ds. opieki farmaceutycznej, w którym przedstawiciele NRA odgrywają wiodącą rolę. W 2019 r. planowany jest pilotaż wdrażający dodatkowe usługi farmaceutyczne dla pacjentów aptek.

Samorząd aptekarski, zdaniem prezes NRA, położył nacisk na rozwiązania normujące i ułatwiające funkcjonowanie farmaceutów. Wspólnie ze Związkiem Powiatów Pol-

skich wypracował koncepcję dofinansowania i uregulowania kwestii dyżurów nocnych. Wy-negocjowany plan poprzedziły dziesiątki spotkań z Ministerstwem Zdrowia i setki godzin negocjacji. To jednak nie wszystko – utrzymanie zakazu reklamy aptek, a także walka o respektowanie prawa antykoncentracyjnego spowodowały, że rynek dostał szansę na zdrową konkurencję pomiędzy aptekami, a co za tym idzie na zapewnienie bezpieczeństwa pacjentom. Podobne w skutkach są także zapisy, które Naczelna Izba Aptekarska wniosła do najnowszego projektu nowelizacji ustawy Prawo farmaceutyczne. Na 66 stronach uwag do projektu zawarła m.in. postulaty dotyczące dowozu leków na receptę do niepełnosprawnych pacjentów jedynie przez farmaceutów, walkę z nielegalnym wywozem leków poprzez nałożenie dotkliwych kar dla dopuszczających się tego procederu czy obowiązek rejestracji i kontroli placówek obrotu pozaaptecznego.

Przez ostatnie trzy lata działania Naczelnej Rady Aptekarskiej obejmowały szerokie spektrum tematów i zagadnień kształtujących rynek aptek, na wielu płaszczyznach nadając mu europejski kierunek. Rozwiązania i trendy obecne w innych państwach docierają także do naszego kraju – informatyzacja, digitalizacja i cyfryzacja nie omijają polskich aptek. Aptekarze w ostatnim czasie stanęli przed wyzwaniem podłączenia swoich placówek do

dwóch potężnych systemów: platformy e-zdrowie, pozwalającej m.in. na realizację e-recept, i systemu weryfikującego autentyczność leków. Aby pomóc w sprostaniu oczekiwaniom regulatora, Naczelna Rada Aptekarska wynegocjowała 15 mln złotych dofinansowania na informatyzację aptek. Skuteczność działań samorządu ma więc odzwierciedlenie nie tylko w dokumentach i procedowanych aktach prawnych, ale także w realnych korzyściach, które odczuwają farmaceuci.

Prezes NRA swoje wystąpienie zakończyła omówieniem aktywności członków Rady. Uczestniczyli oni w najważniejszych spotkaniach, projektach, programach i debatach, których celem była publiczna dyskusja o systemie ochrony zdrowia, roli farmaceuty i rozwiązaniach kształtujących polski rynek farmaceutyczno-zdrowotny. Prezes NRA podkreśliła również znaczenie spójnej polityki informacyjnej i podniesienia standardów komunikacji, które stanowią nieodłączny element sprawnie funkcjonującej organizacji.

Przed zakończeniem pracy Komisji Uchwał i Wniosków mecenas Piotr Bujakiewicz zainicjował dyskusję na temat odpowiedzialności kierownika apteki w zakładzie pracy. Po przyjęciu uchwał przewodniczący mgr Jakub Płaczek zakończył Zjazd.

Tekst: Małgorzata Pietrzak

Zdjęcia ze zjazdu:

Ryszard Kamiński i Andrzej Wróbel

*Prezes NRA
mgr Elżbieta
Piotrowska-Rutkowska*

Prezes Małgorzata Pietrzak wręcza wyróżnienia Aniołom Farmacji mgr Adelinie Szczecińskiej (z lewej) i mgr Ewie Szubertowskiej

Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej z kontroli finansowo-gospodarczej

Pomorsko-Kujawskiej Okręgowej Izby Aptekarskiej w Bydgoszczy za 2018 r.

Komisja Rewizyjna w składzie: mgr farm. Katarzyna Kulińska (przewodnicząca), mgr farm. Wojciech Ziółkowski oraz mgr farm. Bożena Żółtowska zgodnie z ustawą o izbach aptekarskich oraz Regulaminem Okręgowej Komisji Rewizyjnej dokonała oceny pracy Okręgowej Rady Aptekarskiej w 2018 r. pod względem celowości, rzetelności i gospodarności działania.

Komisja omawiała i analizowała:

- wydatki bieżące Izby;
- wykonanie budżetu Izby;

- ściągalność składek członkowskich;
- prowadzenie dokumentacji finansowo-księgowej;
- fundusz plac.

Ponadto Komisja Rewizyjna sprawdziła salda kont bankowych oraz stan gotówki w kasie. Podczas kontroli wyjaśnień udzielała księgowa Maria Zdyb.

Komisja stwierdziła, że:

- dokumentacja rachunkowo-księgowa jest prowadzona prawidłowo;
- stan gotówki w kasie i na rachunku był zgodny ze stanem wykazany w księgach podczas kontroli.

Analizowano preliminarz budżetowy na 2018 r. i porównano go z wykonaniem faktycznym. Komisja nie stwierdziła przekroczeń w wydatkach zaplanowanych w budżecie na 2018 r.

Ściągalność składek wynosi średnio 97 proc. rocznie.

Analizując protokoły posiedzeń Okręgowej Rady Aptekarskiej oraz pozostałą dokumentację, Komisja Rewizyjna pozytywnie ocenia działania Izby.

Katarzyna Kulińska
Przewodnicząca Komisji Rewizyjnej

Sprawozdanie Okręgowego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej za 2018 r.

Okręgowy rzecznik odpowiedzialności zawodowej działa na podstawie:

- Ustawy z 19 kwietnia 1991 r. o izbach aptekarskich (tekst jednolity Dz.U. Nr 9 z 2003 r., poz. 108), której art. 33 stanowi, że okręgowy rzecznik odpowiedzialności zawodowej prowadzi postępowania w sprawach odpowiedzialności zawodowej aptekarzy;
- Rozporządzenia Ministra Zdrowia z 31 marca 2003 r. w sprawie odpowiedzialności zawodowej farmaceutów (Dz.U. Nr 65, poz. 612).

Funkcję rzecznika obecnej kadencji pełni mgr farm. Andrzej Wróbel wraz z zastępcami: mgr farm. mgr farm. Ewą Krzciuk, Katarzyną Mickiewicz, Karoliną Basak oraz Izaabelą Pankowską.

Obsługę prawną zapewnia radca prawny Pomorsko-Kujawskiej OIA w Bydgoszczy.

Okręgowy Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej jest organem niezależnym od Rady Aptekarskiej, a jego działalność jest nadzorowana przez Naczelnego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej.

Rozpatrując skargi, rzecznik kieruje się przepisami ustawy Prawo farmaceutyczne oraz Kodeksem Etyki Aptekarza Rzeczypospolitej Polskiej.

Rzecznik obowiązany jest badać i uwzględniać okoliczności przemawiające zarówno na

korzyść, jak i niekorzyść farmaceuty, którego dotyczy postępowanie.

W 2018 r. do Okręgowego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej Pomorsko-Kujawskiej OIA w Bydgoszczy wpłynęło pięć spraw.

Rzecznik rozpatrywał pięć spraw.

- jedna sprawa zakończyła się skierowaniem wniosku o ukaranie do Okręgowego Sądu Aptekarskiego;
- jedna sprawa (z 2017 r.) po przekazaniu jej do ponownego rozpatrzenia przez Okręgowy Sąd Aptekarski została umorzona;
- jedna sprawa przekazana została do Okręgowego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej w Warszawie celem rozpatrzenia sprawy dotyczącej członka OIA w Warszawie;
- dwie sprawy zakończyły się postanowieniem odmowy wszczęcia postępowania wyjaśniającego.

Sprawy, które wpłynęły do Okręgowego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej w 2018 r., dotyczyły m.in.:

- tzw. odwróconego łańcucha dystrybucji;
- niezapewnienia należytej organizacji pracy apteki;
- skargi na obsługę apteki;
- zaległości w opłacaniu składek członkowskich na samorząd aptekarski.

Wnioski o zbadanie spraw przekazane do OROZ wpłynęły od:

- jedna sprawa od Rzecznika Praw Pacjenta;
- jedna sprawa z Okręgowej Rady Aptekarskiej w Bydgoszczy;
- dwie sprawy od Kujawsko-Pomorskiego Wojewódzkiego Inspektora Farmaceutycznego;
- jedna sprawa z Okręgowego Sądu Aptekarskiego w Bydgoszczy.

Andrzej Wróbel
Okręgowy Rzecznik
Odpowiedzialności Zawodowej PKOIA

Sprawozdanie z działalności Okręgowego Sądu Aptekarskiego w 2018 r.

Okręgowy Sąd Aptekarski Pomorsko-Kujawskiej OIA VII kadencji został wybrany na Zjeździe Sprawozdawczo-Wyborczym 5 grudnia 2015 r. w następującym składzie:

- przewodniczący – mgr Lucjan Borys;
- zastępca przewodniczącego – mgr Jolanta Majchrzak;
- sędziowie: mgr Mirosława Adamska, dr Grażyna Chodakowska-Akolińska, mgr mgr Maria Krzciuk, Zdzisława Łęgowska, Maria Markiewicz, Danuta Najdzicz, Przemysław Trzeciak, Maria Szaciłło-Kasprzak.

Okręgowy Sąd Aptekarski działał na podstawie:

- Ustawy z 19 kwietnia 1991 r. o izbach aptekarskich (Dz.U. Nr 41, poz. 179 z późn. zmianami);
- Rozporządzenia Ministra Zdrowia z 31 marca 2003 r. w sprawie postępowania w sprawach odpowiedzialności zawodowej farmaceutów (Dz.U. Nr 65, poz. 612);
- Kodeksu Etyki Aptekarza RP.

W okresie sprawozdawczym Okręgowy Sąd Aptekarski rozpoznał dwie sprawy z wniosków o ukaranie, które dotyczyły jed-

nego farmaceuty (były to sprawy z 2016 i 2017 r.).

Sprawa zakończyła się prawomocnym orzeczeniem i wymierzeniem farmaceucie łącznej kary nagany. Dotyczyła niezapewnienia prawidłowej pracy apteki poprzez brak w aptece zrefundowanych recept i przez to niewywiązanie się z obowiązku właściwego reprezentowania apteki podczas kontroli właściwego organu, jak również naruszenia zasad kierowania apteką oraz nieprzedstawienia do kontroli Kujawsko-Pomorskiemu Oddziałowi Wojewódzkiemu Narodowego Funduszu Zdrowia oraz Wojewódzkiemu Inspektorowi Farmaceutycznemu w Bydgoszczy 572 sztuk recept.

OSA rozpatrywał także jedną sprawę, którą – po odwołaniu farmaceuty – Naczelny Sąd Aptekarski w Warszawie przekazał do Okręgowego Sądu Aptekarskiego w Bydgoszczy do ponownego rozpoznania.

Na posiedzeniu niejawnym Okręgowy Sąd Aptekarski w Bydgoszczy postanowił przekazać tę sprawę do ponownego rozpatrzenia przez Okręgowego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej.

**Mgr Lucjan Borys
Przewodniczący Okręgowego Sądu
Aptekarskiego**

Mgr Danuta Najdzicz, sędzia OSA, mgr Ryszard Kamiński – sędzia Naczelnego Sądu Aptekarskiego

Pomorsko-Kujawska Okręgowa Izba Aptekarska w Bydgoszczy

Biuro PKOIA

Ewa Fischer, Julia Bąkowska

czynne jest od poniedziałku do piątku
w godzinach 7.30–15.30

tel. 52 349-34-73

e-mail: sekretariat@bydgoszcz.oiia.org.pl

Prezes mgr **Małgorzata Pietrzak**

tel. 607-05-43-01

e-mail: prezes@bydgoszcz.oiia.org.pl

Wiceprezes mgr **Aleksandra Adamczyk**
przewodnicząca rejonu bydgoskiego
tel. 665-290-230

Przewodniczący rejonu inowrocławskiego
mgr **Jarosław Kowal**
tel. 509-788-603

Przewodniczący rejonu toruńskiego
mgr **Wojciech Rykaczewski**
tel. 602-345-884

Przewodniczący rejonu włocławskiego
mgr **Adam Żarnowski**
tel. 691-08-08-18

Radca prawny mec. **Piotr Bujakiewicz**
tel. 602-675-623

Co się w Izbie działo

Od 1 listopada 2018 do 27 lutego 2019 r. odbyły się trzy posiedzenia Okręgowej Rady Aptekarskiej oraz trzy posiedzenia Prezydium Okręgowej Rady Aptekarskiej.

- Zaopiniowano 49 wniosków o udzielenie rękopisami na stanowisko kierownika apteki.
- Na listę członków wpisano czterech farmaceutów, natomiast skreślono 14 osób, które zaprzestały wykonywania zawodu farmaceuty na terenie tutejszej Izby.
- Podpisana została kontynuacja polisy ubezpieczeniowej od odpowiedzialności cywilnej z tytułu wykonywania zawodu farmaceuty na okres 01.02.2019 – 31.01.2020. Ubezpieczeniem objęte są osoby, które na bieżąco opłacają składki członkowskie.

Ewa Fischer

Z Biura PKOIA

- Wszystkim członkom Pomorsko-Kujawskiej OIA przypominamy o konieczności regularnego opłacania składek członkowskich, które od 1 stycznia 2015 r. wynoszą miesięcznie:
- 35 zł – dla farmaceutów wykonujących zawód,
- 10 zł – dla farmaceutów emerytów i rencistów.

Konta bankowe:

61 13201117 2031 1197 2000 0003

73 2130 0004 2001 0434 9148 0001

- Przypominamy o konieczności informacji o zakończeniu przez farmaceutę pracy w aptece lub hurtowni oraz o podjęciu pracy. Obowiązkiem jest także przekazywanie informacji objętych rejestrem farmaceutów (tj. zmiana nazwiska lub adresu zamieszkania).

Ewa Fischer

Z Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego

Zarząd Główny PTFarm 8 stycznia br. uchwalił wysokość składek członkowskich na 2019 r.:

- dla członków zwyczajnych (osób pracujących) składka wynosi – 60 zł rocznie;
- dla emerytów i studentów – kandydatów na członka – 30 zł rocznie.

Farmaceuci – zgłaszajcie się!

Szanowni Państwo, w związku z przygotowaniem wniosku do Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego o udzielenie akredytacji do prowadzenia specjalizacji farmaceutów w zakresie farmacji aptecznej w województwie kujawsko-pomorskim na kolejny 5-letni okres, **zwracam się z prośbą do farmaceutów Pomorsko-Kujawskiej Okręgowej Izby Aptekarskiej, którzy spełniają ustawowe wymogi, o zgłaszanie się do pełnienia obowiązków kierownika specjalizacji farmaceutów.**

Zgodnie z art. 107 a ustawy Prawo farmaceutyczne, jednostka szkoląca musi podpisać umowę z farmaceutą na pełnienie funkcji kierownika specjalizacji. **Farmaceuci, którzy zgadzają się na pełnienie tej funkcji, proszeni są o kontakt ze Studium Kształcenia Podyplomowego Wydziału Farmaceutycznego CM UMK, ul. Jurasza 2, 85-089 Bydgoszcz, tel. 52 585 39 29, e-mail: skpwf@cm.umk.pl**

Z wyrazami szacunku
Prof. dr hab. farm. Jerzy Krysiński
 Kierownik Studium Kształcenia Podyplomowego WF CM UMK w Bydgoszczy

1 199 999 zł na projekt

Dr n. farm. Krzysztof Goryński z Katedry Farmakodynamiki i Farmakologii Molekularnej CM UMK został jednym z trzech laureatów IX edycji programu LIDER w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu. NCBR doceniło jego projekt „Nowoczesne rozwiązania technologiczne dedykowane szybkiemu wykrywaniu wybranych leków i związków drobnocząsteczkowych w ślinie”, przyznając na jego realizację 1 199 998,75 zł.

W programie Lider granty przyznawane są młodym naukowcom z przeznaczeniem na stworzenie i prowadzenie własnych zespołów badawczych. W IX edycji programu dofinansowano 51 projektów (na 201 złożonych). Maksymalna wysokość dofinansowania wyniosła 1,2 mln zł.

Gala IX edycji programu Lider. Pierwszy od prawej – dr n. farm. Krzysztof Goryński, fot. CM UM

Dr n. farm. Jadwiga Brzezińska „Biała dama farmacji polskiej”

– doktorem habilitowanym nauk humanistycznych
w zakresie historii farmacji

*Od prawej: dr hab. Jadwiga Brzezińska i dr hab. Iwona Arabas, prof. PAN, prezentująca dyplom doktora habilitowanego „Białe damy farmacji polskiej”.
Fot. W. Szukiel*

Na posiedzeniu zespołu sekcji historii farmacji PTFarm w Warszawie 8 listopada 2018 r. dr n. farm. Jadwiga Brzezińska odebrała dyplom doktora habilitowanego nauk humanistycznych w zakresie historii farmacji w wyniku przedstawienia pracy habilitacyjnej pt. „Rola Uniwersytetu w Dorpacie w kształceniu polskich studentów farmacji 1802–1919”.

Praca licząca ponad 900 stron jest zwieńczeniem kilkudziesięcioletniej działalności naukowej autorki. Tematyka zainteresowań naukowych dr hab. Jadwigi Brzezińskiej obejmuje głównie: problemy aptekarstwa regionu Pomorza Środkowego, historię piśmiennictwa, stowarzyszenia kształcące aptekarzy i etykę farmaceutyczną. W ogromnym dorobku naukowym posiada ponad 900 publikacji, 60 referatów wygłoszonych m.in. na międzynarodowych kongresach naukowych, w których uczestniczyła.

Pani dr hab. Jadwiga Brzezińska wielokrotnie gościła na łamach naszego Biuletynu, publikując prace z zakresu historii farmacji, etyki aptekarskiej, które cieszyły się dużym zainteresowaniem czytelników.

W imieniu zespołu redakcyjnego składam Pani serdeczne gratulacje z okazji uzyskania zaszczytnego tytułu naukowego. Życzę zdrowia i wszelkiej pomyślności.

Dziękuję również za życzenia z okazji wydania 150. numeru Biuletynu Informacyjnego Pomorsko-Kujawskiej Okręgowej Izby Aptekarskiej w Bydgoszczy. Bardzo cenimy Pani opinię o poziomie wydawanego przez nas pisma.

Z wyrazami szacunku
Lucjan Borys redaktor naczelny

OD REDAKCJI

Na współczesnej mapie Europy nie znajdziemy miasta o nazwie Dorpat, leżącego w historycznej krainie zwanej Inflantami nad Zatokami Ryską i Fińską. Jak podaje Wikipedia, w 1893 r. powrócono do jego historycznej nazwy – Tartu.

Miasto zostało założone jako gród plemienny Estów – Tarpatu, znane od V w. W 1050 r., zdobyte przez Jarosława Mądrego, przyjęło nazwę Jurjew. Od 1215 r. znajdowało się pod władzą kawalerów mieczowych (już pod nazwą Dorpat). W XII–XV w.,

jako członek Hanzy, odgrywało ważną rolę w handlu z Rusią. W 1558 r. zostało zdobyte przez Iwana IV Groźnego i w 1582 r. na mocy pokoju w Jamie Zapolskim przekazane Polsce. Po pierwszym rozbiore Polski w 1772 r. Inflanty Polskie znalazły się pod zaborem rosyjskim. Obecnie Tartu jest około 150-tysięcznym miastem leżącym nad rzeką Emą w Estonii.

Uniwersytet w Dorpacie założony został w 1632 r. przez króla Szwecji Gustawa Adolfa jako Uniwersytet Gustawiana (na fundamentach jezuickiego Gimnazjum Dorpatense, utworzonego przez króla Stefana Bato-

rego w 1583 r. i istniejącego do 1601 r.). Po przewrótce w czasie drugiej wojny północnej – uczelnia została reaktywowana w 1690 r. przez króla Szwecji Karola XI pod nazwą Universitas Gustaviana-Carolina. Później Uniwersytet został przeniesiony do Parnawy.

W 1802 r., na rozkaz cara Rosji Aleksandra I, powrócił do Dorpatu jako Cesarea Universitas Dorpatensis. Od 1831 r. – w związku z zamknięciem przez władze carskie Uniwersytetów Wileńskiego i Warszawskiego (po powstaniu listopadowym) – stał się głównym miejscem studiów Polaków zaboru rosyjskiego. Początkowo, od 1802 r., wykładano w języku niemieckim, od 1893 r. – rosyjskim, a od 1919 r. – estońskim.

Na Uniwersytecie w Dorpacie studiował m.in. Wilhelm Friedrich Oswald, który w 1909 r. otrzymał Nagrodę Nobla w dziedzinie chemii za prace dotyczące katalizy, warunków

równowagi chemicznej oraz szybkości reakcji chemicznych. Pamiętamy z chemii fizycznej tzw. prawo rozcieńczeń Oswalda. Opracował także metodę katalitycznego utleniania amoniaku do tlenków azotu za pomocą powietrza, wykorzystywaną współcześnie do produkcji przemysłowej kwasu azotowego. Wilhelm Oswald urodził się w 1853 r. w Rydze, a zmarł w 1932 r. w Lipsku. Studiował chemię na Uniwersytecie w Dorpacie w latach 1872–1877, a następnie pracował na uczelni do 1882 r. jako wykładowca. Jest uważany za jednego z twórców nowoczesnej chemii fizycznej.

Lucjan Borys

Materiały źródłowe: Encyklopedia GW 2006, Wikipedia, Czasopismo Aptekarskie.

Co nowego na Forum

Ostatnie spotkanie członków Forum Młodych Farmaceutów odbyło się 24 stycznia 2019 r. Obfitowało w niespodzianki zafundowane przez prezes Pomorsko-Kujawskiej Okręgowej Izby Aptekarskiej.

Dzięki uprzejmości władz samorządu, zespół Forum Młodych Farmaceutów miał okazję poznać członków Okręgowej Rady Aptekarskiej, zapoznać się ze specyfiką pracy ORA oraz uczestniczyć we wspólnej wymianie myśli na temat problemów aktualnie trapiących polską farmację apteczną. To doświadczenie przybliżyło nam zasady funkcjonowania samorządu zawodowego i było doskonałą okazją do przekonania się, że – wbrew obiegowej opinii – izba aptekarska podejmuje szereg działań mających realne przełożenie na życie aptekarzy regionu.

Kolejną niespodzianką był wspólny udział członków Rady i FMF w prelekcji przygotowanej przez mgr. farm. Konrada Tuszyńskiego z Okręgowej Izby Aptekarskiej w Krakowie. Jej celem było przybliżenie kolejnego, wdrażanego także na terenie naszej Izby, pilotażu opieki farma-

ceutycznej (w poprzednim numerze Biuletynu wspomnieliśmy o wizji pilotażu opieki farmaceutycznej autorstwa dr. Piotra Merksa). Zadaniem pilotażu jest zebranie wiarygodnych informacji na temat praktycznych aspektów świadczenia usług opieki farmaceutycznej w obecnych realiach. Aktualnie żadna usługa opieki farmaceutycznej nie jest refundowana, dlatego badanie zorientowane jest na ocenę satysfakcji pacjentów i jej przełożenia na ich większe zaufanie i lojalność wobec placówki. Z danych uzyskanych od Konrada Tuszyńskiego wynika, że aptekarze z regionu Kujaw i Pomorza stanowią wyjątkowo proaktywną, nastawioną na rozwój grupę. Co dziesiąty farmaceuta biorący udział w pilotażu należy do naszej Izby. Pod względem zakwalifikowanych uczestników stanowimy czwartą co do wielkości grupę w kraju!

W ramach pilotażu wprowadzone do aptek są równolegle nawet cztery niezależne usługi:

- Przegląd domowej apteczki – Prosta do przeprowadzenia usługa porządkowania domowych zbiorów pacjenta obejmująca udzielanie wskazówek co do odpowiedniego przechowywania leków i eliminację preparatów nienadających się do stosowania.

- Przegląd leków – Usługa mająca na celu eliminację problemów ze stosowanymi lekami, jakimi są: nieprawidłowe połączenia, interakcje z pożywieniem, niewłaściwy sposób lub pora przyjmowania. Usługę wieńczy generowanie raportu z zaleceniami dla pacjenta oraz sugestiami/informacją dla lekarza.

- Instruktaż poprawnej obsługi inhalatora – Usługa obejmująca edukację pacjenta z użyciem materiałów edukacyjnych oraz instruktaż prawidłowego używania inhalatorów dostępnych na rynku.

- Pomiar ciśnienia z farmaceutą – Wykonanie pomiaru w asyście farmaceuty, interpretacja wyniku i ekspedycja odpowiednich materiałów edukacyjnych.

Zapisy do pilotażu zamknięto 10 lutego br. Zakwalifikowani farmaceuci uzyskają wsparcie merytoryczne – szkolenia internetowe oraz stacjonarne przygotowujące ich do świadczenia usług. Wzięcie udziału przez dodatkową osobę w w danej turze pilotażu możliwe będzie jedynie w razie wolnego miejsca na szkoleniu stacjonarnym. Do startu pilotażu organizator wyposaży aptekarzy w materiały pomocnicze, a apteki w sprzęt niezbędny do prowadzenia usług. Udział w pilotażu wymagał będzie zaangażowania merytorycznego oraz odwagi w podejmowaniu decyzji lekowych i ma na celu przygotowanie magistrów farmacji do nowego wymiaru pracy, który nastąpi, jeśli Ministerstwo Zdrowia postanowi wdrożyć opiekę farmaceutyczną w Polsce. Warto być na ten moment dobrze przygotowanym. Projekt trwać będzie do końca września 2019 r.

Działania Forum Młodych Farmaceutów nabierają tempa, dlatego też zapraszamy na kolejne spotkania. Ze względu na ogra-

niczenia lokalowe, chęć przybycia można zgłosić mailowo na mf.bydgoszcz@gmail.com lub szukając nas na Facebooku. W najbliższych miesiącach planujemy zorganizować kameralne szkolenia, prelekcje i panele dyskusyjne dla farmaceutów, na które już dziś gorąco zapraszam.

Mgr farm. Marcin Piątek

Wojciech Rykaczewski ponownie na podium

W III Mistrzostwach Polski w narciarstwie alpejskim – Istebna 2019 w grupie IV M Wojtek Rykaczewski zajął III miejsce.

Zapomniane przepisy

cz. 2

W świetle ostatnich dramatycznych wydarzeń w Jarocinie oraz głośnych reportaży ujawniających kondycję rynku aptecznego w Polsce mam przeczucie graniczące z pewnością, że – paradoksalnie – jednym z częściej zapomnianych przepisów w naszym kraju jest ustawa Prawo farmaceutyczne, a szczególnie zapisy dotyczące wymaganej obsady fachowej.

22 stycznia 2019 r. polskimi aptekami wstrząsnęła informacja przekazana przez radio TOK FM o dramatycznej pomyłce w jednej z placówek w Jarocinie. Na czas nieobecności kierownika apteki, przebywającego na urlopie, nie zapewniono właściwej obsady magisterskiej w placówce. Technik farmaceutyczny, logując się na konto kierownika, wydaje narkotyki w dziesięciokrotnie za dużej dawce. Kilka dni później pacjent umiera i choć nie można udowodnić, czy bezpośrednią przyczyną śmierci była ta pomyłka, odpowiedzialność za zaistniałą sytuację ponoszą obie pracownice, zwolnione dyscyplinarnie. Wobec kobiet wszczęto także postępowanie prokuratorskie. Następstwem reportażu był wywiad z wiceministrem zdrowia Januszem Cieszyńskim, który zapewniał, że problemy kadrowe aptek mają charakter incydentalny. Jak się okazało, sytuacja jest zgoła odmienna.

Niemal dokładnie miesiąc później – 20 lutego – także w radiu TOK FM – pojawia się kolejny reportaż ujawniający nieprawidłowości, które miały miejsce w polskich aptekach (tu głównie sieciowych) – wspomniano o łamaniu praw pracownika, nakłanianiu do nieprawidłowej substytucji leków, ale także – o naciskach na ignorowanie wymagań kadrowych. Przytoczone przykłady udowodniły, że na problem obsady trzeba spojrzeć szerzej. Co więcej – potwierdzono, że sytuacja zaistniała w Jarocinie, czyli brak obsady i dzielenie się hasłami dostępu do oprogramowania aptecznego, to powszechna praktyka w polskich aptekach. Jak często zdarzają

mgr farm. Marcin Piątek

się braki farmaceuty – tu posiłkować się możemy szczątkowymi danymi publikowanymi w prasie branżowej.

Sobotę 19 maja 2018 r. – decyzją szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów – ustanowiono dniem roboczym dla pracowników administracji, w tym także dla inspektoratów farmaceutycznych. Jak można było się spodziewać, tego dnia kontrolowano obsadę – i mimo zapowiedzi pojawiających się w prasie, aż w blisko 30 proc. aptek nie stwierdzono obecności farmaceuty, choć lokalnie sprawa wyglądała jeszcze gorzej. Dla przykładu – śląski inspektor farmaceutyczny przeprowadził 12 kontroli i aż w 7 przypadkach nie zastano magistra farmacji na terenie apteki.

Wypada nadmienić, iż także inspekcja farmaceutyczna działająca na terenie naszego województwa zintensyfikowała działania kontrolne, weryfikując wypełnianie obowiązku stawianego przez zapomniany art. 92 Prawa farmaceutycznego.

Art. 92. Obowiązek obecności farmaceuty w godzinach czynności apteki

W godzinach czynności apteki powinien być w niej obecny farmaceuta, o którym mowa w art. 88 Kierownik apteki ogólnodostępnej, ust. 1.

Art. 88. Kierownik apteki ogólnodostępnej

1. W aptece ogólnodostępnej musi być ustanowiony farmaceuta, o którym mowa

w art. 2b kwalifikacje do zawodu farmaceuty ust. 1 pkt 1, 2 i 5–7 ustawy z dnia 19 kwietnia 1991 r. o izbach aptekarskich (Dz.U. z 2016 r. poz. 1496), odpowiedzialny za prowadzenie apteki, zwany dalej „kierownikiem apteki”; można być kierownikiem tylko jednej apteki.

2. Kierownikiem apteki może być farmaceuta, o którym mowa w ust. 1, który ma co najmniej 5-letni staż pracy w aptece lub 3-letni staż pracy w aptece, w przypadku gdy posiada specjalizację z zakresu farmacji aptecznej.

(...)

4. Kierownik apteki wyznacza, na czas swojej nieobecności, farmaceutę, o którym mowa w ust. 1, do jego zastępowania, w trybie określonym w art. 95 asortyment produktów leczniczych i wyrobów medycznych w aptece ust. 4 pkt 5.

5. Do zadań kierownika apteki należy:

1) organizacja pracy w aptece, polegająca między innymi na przyjmowaniu, wydawaniu, przechowywaniu i identyfikacji produktów leczniczych i wyrobów medycznych, prawidłowym sporządzaniu leków recepturowych i leków aptecznych oraz udzielaniu informacji o lekach;

2) nadzór nad praktykami studenckimi oraz praktykami techników farmaceutycznych;

3) przekazywanie Prezesowi Urzędu informacji o niepożądanym działaniu produktu leczniczego lub wyrobu medycznego;

4) przekazywanie organom Państwowej Inspekcji Farmaceutycznej informacji o podejrzeniu lub stwierdzeniu, że dany produkt leczniczy nie odpowiada ustalonym dla niego wymaganiom jakościowym lub został sfałszowany;

5) zakup produktów leczniczych, wyłącznie od podmiotów posiadających zezwolenie na prowadzenie hurtowni farmaceutycznej

oraz ich wydawanie zgodnie z art. 96 wydawanie produktów leczniczych i wyrobów medycznych z apteki ogólnodostępnej;

5a) zakup środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych, w stosunku do których wydano decyzję o objęciu refundacją, wyłącznie od podmiotów posiadających zezwolenie na prowadzenie hurtowni farmaceutycznej oraz ich wydawanie zgodnie z art. 96 wydawanie produktów leczniczych i wyrobów medycznych z apteki ogólnodostępnej;

6) prowadzenie ewidencji zatrudnionych w aptece osób wymienionych w art. 90 wymogi wobec wykonujących w aptece czynności fachowe;

7) przekazywanie okręgowym izmom aptekarskim danych niezbędnych do prowadzenia rejestru farmaceutów przewidzianego ustawą o izbach aptekarskich;

8) wstrzymywanie lub wycofywanie z obrotu i stosowania produktów leczniczych po uzyskaniu decyzji właściwego organu;

9) wyłączne reprezentowanie apteki względem podmiotu zobowiązanego do finansowania świadczeń ze środków publicznych w zakresie zadań realizowanych na podstawie przepisów ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych.

Co ważne – afera z Jarocina ma także drugie dno. Zwolniony kierownik apteki został obarczony przez pracodawcę odpowiedzialnością za niedopełnienie obowiązku zapewnienia fachowej obsady. Zaistniała sytuacja zrodziła słuszne pytania – czy kierownik rzeczywiście odpowiada za zapewnienie obecności magistra farmacji w aptece, czy może tylko za zorganizowanie pracy w taki sposób, aby pracodawca wiedział, iż niezbędne jest albo zatrudnienie zmiennika, albo unieruchomienie apteki?

W tej kwestii doczekaliśmy się przemowego stanowiska Naczelnej Rady Aptekarskiej:

Naczelna Izba Aptekarska jednoznacznie wskazuje, że kierownicy aptek, którzy nie są jednocześnie podmiotami prowadzącymi apteki ogólnodostępne, nie mogą ponosić odpowiedzialności za niezapewnienie wymaganej prawem obsady fachowej przez przedsiębiorcę prowadzącego aptekę.

Stosownie do art. 42 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców, organ zezwalający udziela zezwolenia na wykonywanie działalności gospodarczej, w tym zezwolenia na prowadzenia apteki ogólnodostępnej, przedsiębiorcy spełniającego wymagane prawem warunki uzyskania zezwolenia. Podmiot prowadzący aptekę jest obowiązany zatrudnić osobę odpowiedzialną za prowadzenie apteki, dającą rękojmię należytego prowadzenia apteki.

Podmiot prowadzący zobowiązany jest zapewnić warunki, które pozwalają zatrudnionym w aptece pracownikom należyte wykonywania ich obowiązków. Przede wszystkim zobowiązany jest do zapewnienia odpowiedniej liczby personelu, adekwatnej do zakresu działalności oraz ustalonego rozkładu pracy apteki. Konieczność zagwarantowania właściwej obsady fachowej w aptekach przez przedsiębiorców prowadzących apteki wynika m.in. z art. 92 ustawy z dnia 6 września 2001 r. Prawo farmaceutyczne (tj. Dz.U. z 2017 r. poz. 2211, z późn. zm.), zgodnie z którym w godzinach czynności apteki powinien być w niej obecny farmaceuta, o którym mowa w art. 88 ust. 1.

Podmiot prowadzący aptekę ogólnodostępną, będąc pracodawcą, obowiązany jest organizować pracę w sposób zapewniający pełne wykorzystanie czasu pracy, jak również osiągnięcie przez pra-

owników, przy wykorzystaniu ich uzdolnień i kwalifikacji, wysokiej wydajności i należytej jakości pracy. Podmiot ten musi zapewnić bezpieczne i higieniczne warunki pracy.

(...)

Kierownik apteki, który nie jest podmiotem prowadzącym aptekę, nie może ponosić odpowiedzialności za decyzje biznesowe podejmowane przez swojego pracodawcę, który świadomie narusza prawo. Sytuacja, gdy czas pracy apteki jest całkowicie nieadekwatny do maksymalnego wymiaru czasu pracy zatrudnionych w aptece pracowników, dopuszczalnego na podstawie Kodeksu pracy, powoduje, że a priori zachodzi przypadek przyczyniania się pracodawcy do ewentualnych szkód.

Kierownik apteki pozostający w relacji służbowej podległości w stosunku do właściciela apteki nie może być odpowiedzialny za naruszenia, których dopuszcza się przedsiębiorca. Należy podkreślić, że kierownik apteki nie ma skutecznych narzędzi do egzekwowania od właściciela apteki przestrzegania prawa. Nie może być tak, że właściwe funkcjonowanie apteki ogólnodostępnej łączyć się musi z naruszeniem praw pracownika, np. prawa do urlopu wypoczynkowego, lub też pracą w godzinach nadliczbowych z przekroczeniem ustawowych limitów.

Naczelna Izba Aptekarska wielokrotnie sygnalizowała problem braku wystarczającej liczby personelu farmaceutycznego, niezbędnego do realizacji ustawowych czynności poszczególnych aptek, w szczególności w kontekście możliwości zapewnienia przez podmioty otwierające nowe apteki odpowiedniej liczby farmaceutów oraz w kontekście konieczności pełnienia przez apteki dyżurów nocnych. (...)

Mgr farm. Marcin Piątek

Szczepienia są normą społeczną – jak mycie zębów czy chodzenie do dentysty

Z dr n. med. **Ewą Smukalską** – prowadzącą Wojewódzki
Konsultacyjny Punkt Szczepień w Bydgoszczy,
kierownikiem Wojewódzkiej Poradni Dermatologicznej
i Chorób Zakaźnych
– rozmawia **Magdalena Godlewska**

➤ **Głos przeciwników szczepień staje się w Polsce coraz lepiej słyszalny, rośnie liczba rodziców, do których trafiają ich argumenty, wyszczepialność spada. Jak w takiej sytuacji wygląda Pani rozmowa z pacjentem?**

Rodziców szczepionych dzieci dzielę na trzy kategorie. Pierwsza to ci, którzy uważają – jak ja – że szczepienia przeciwko choro-

bom, którym można w ten sposób zapobiegać, są normą społeczną. Tak jak mycie zębów czy chodzenie do dentysty. Druga grupa to ludzie, którzy mają wątpliwości, boją się, chcą dyskutować. Jeżeli robią to w sposób spokojny, przy użyciu racjonalnych argumentów – rozmawiamy. Natomiast trzecia kategoria to osoby nawiedzone, wierzące w teorie spiskowe, w mity, szafujące fałszywymi informacjami – ich nie da się w żaden sposób

Program eradykacji poliomyelitis

350 000 zachorowań
125 krajów endemicznych

1988 r.

22 zachorowania
2 kraje endemiczne

2017 r.

przekonać, oni wiedzą wszystko najlepiej. Nie dyskutuję z nimi, bo szanuję swoje zdrowie psychiczne. Daję opinię, że należy szczepić, a lekarz rodzinny zgłasza ich do państwowego powiatowego inspektora sanitarnego. Ten, po nieudanych próbach przekonania ich, wysyła zgłoszenie do kolegium, które powinno ukarać rodziców grzywną.

➤ **W jaki sposób informować rodziców o możliwości wystąpienia niepożądanych odczynów poszczepiennych u dziecka?**

Nie wolno niczego ukrywać. Trzeba powiadomić rodziców, jakie działania niepożądane może wywołać podanie dziecku konkretnej szczepionki, np. gorączkę, nieutulony płacz, zespół hipotoniczno-hiporeaktywny itp. Wyjaśnić, że zdarzają się one rzadko, są odwracalne, niegroźne i nie należy się ich obawiać. Powinniśmy wspomnieć również o możliwości reakcji uczuleniowej pod postacią pokrzywki, obrzęku lub wstrząsu. Może być ona odpowiedzią na każdy lek i każdą szczepionkę. Zdąrza się, że za pierwszym razem rodzice się przestraszą i zrezygnują ze szczepienia. Kiedy przyjdą ponownie, trzeba im to samo powtórzyć.

➤ **Antyszczepionkowcy twierdzą, że nie ma długookresowych badań dotyczących negatywnych reakcji na zaszczepienie, a skoro tak – niepożądanych odczynów poszczepiennych może być dużo więcej, niż zwykle się uważać. I straszą nas autyzmem, schizofrenią, chorobami autoimmunologicznymi...**

Może nie ma badań randomizowanych – z grupą kontrolną, podwójnie zaślepio-

nych, ale szczepienia zaczęły się w Polsce w latach 60., a to wystarczająco dużo czasu, żeby stwierdzić, czy istnieje jakiś związek między nimi a poszczególnymi chorobami. Żadne obserwacje epidemiologiczne przeprowadzone w tym okresie, populacyjne czy kohortowe, nie wykazały, żeby pojawiły się nagle choroby, które są skutkiem szczepień.

Jednym ze schorzeń, o które obwiniano szczepienia, jest autyzm. Stało się tak za sprawą Andrew Wakefielda, nieuczciwego lekarza z Wielkiej Brytanii, który powiązał autyzm ze szczepionką przeciwko odrze, śwince i różyczce. Bardzo duże badania randomizowane obaliły jego teorię. Szczepienia nie wywołują chorób, działają natomiast jak cyngiel uruchamiający choroby, które za chwilę i tak by się ujawniły – pod wpływem zapalenia gardła, zapalenia oskrzeli, gorączki, jakiegos masywnego stresu zewnętrznego, upałów czy nadmiernego zimna. W ten sposób uaktywniają się głównie genetycznie uwarunkowane choroby neurologiczne i metaboliczne.

➤ **Stowarzyszenie Stop Nop poinformowało na swojej stronie internetowej, że profesorowie Luc Montagnier (noblista) i Henri Joyeux wystosowali do ministra zdrowia Francji apel, w którym mieli twierdzić, iż zbyt duża liczba szczepień przed ukończeniem drugiego roku życia powoduje u zaszczepionych „poważne i wyniszczające przewlekłe choroby autoimmunologiczne w kolejnych latach, szczególnie z powodu obecności nadmiernej ilości adiuwantu glinowego w składzie większości szczepionek”. Co wiadomo o wpływie na bezpieczeństwo szczepień substancji wchodzących w skład szczepionek?**

1 Cytowanego fragmentu w tekście apelu francuskich naukowców nie ma. Jest jedynie prośba o „opracowanie nietoksycznych adiuwantów szczepionkowych, takich jak fosforan wapnia, który jest nieszkodliwy, a istnieją dowody naukowe na toksyczność aluminium”.

Prace nad nowymi szczepionkami, które zawierałyby innego rodzaju niż stosowane obecnie adiuwanty, środki konserwujące, stabilizujące czy substancje dodatkowe, trwają. Mimo tego, że dotychczasowe badania wykazały, że ani rtęć, ani wodorotlenek glinu czy pochodne fenolu, które są w niektórych szczepionkach, nie mają szkodliwego wpływu na nasz organizm. Dowiedziono, że ilość rtęci, glinu itp. we wszystkich obowiązkowych szczepionkach łącznie jest tak mała, że nie ma wpływu na zdrowie. Jest to ilość bez porównania mniejsza niż znajdująca się w naszym pożywieniu czy w środkach kosmetycznych, których używamy.

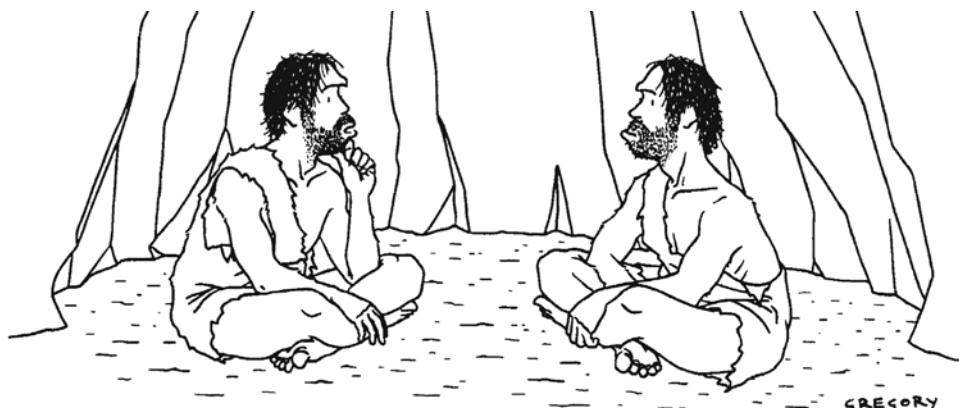
➤ **Co Pani zdaniem jest powodem obecnego braku zaufania i niechęci do szczepień w naszym kraju i jak temu przeciwdziałać?**

Szczepienia stały się ofiarą swojego własnego sukcesu. Dzięki skutecznym szczepieniom zmniejszyła się zachorowalność i śmiertelność związana z chorobami zakaźnymi i towarzyszącymi im powikłaniami. Rodzice nie widzą tych chorób i ich konsekwencji, nie wiedzą, co to koklusz czy odra, i dlatego uważają, że szczepienia są niepotrzebne. I to jest pierwsza przyczyna. Oczywiście rodziców należy przekonywać,

że chorób zakaźnych nie ma właśnie dlatego, że wprowadzono szczepienia, a gdy wyszczepialność spadnie poniżej określonego poziomu, będziemy zagrożeni epidemią. O zagrożeniu epidemią mówi się, kiedy wyszczepialność populacji spada poniżej 95%. W przypadku odry wyszczepialność pierwszą dawką wynosi obecnie 94%, drugą – 93%. Mamy więc zagrożenie epidemią odry.

➤ **A jakie są pozostałe przyczyny?**

U podstaw ruchów antyszczepionkowych leżą przede wszystkim psychologiczne rysy natury ludzkiej – jakaś taka potrzeba walki z autorytetami. Jest kryzys elit. Wszystkich – politycznych, kościelnych, medycznych również. W tej sytuacji dyskurs z antyszczepionkowcami już nie może polegać na tym, że wyjdzie profesor i przekaze dane z ostatnich badań przeprowadzonych w USA. To nic nie da. Wręcz przeciwnie – ludzie będą jeszcze bardziej wkurzeni. Więc trzeba inaczej tę propagandę szczepionkową przeprowadzić. Myślę, że rola mediów jest tutaj zasadnicza. Bo nawet jeśli nie uda się przekonać do szczepień pojedynczego pacjenta, to można wpłynąć na antyszczepionkowców *en masse*. Jak? Oglądałam dyskusję na temat szczepień w amerykańskiej telewizji. Wchodzi guru

Fryc. szczepienia.info

antyszczepionkowców – celebrytka, była modelka, i jaki ma argument przeciwko szczepieniom? Pokazuje swoje chore na autyzm dziecko. Tak samo powinien wejść rodzic z dzieckiem, które zachorowało np. na odrę czy chorobę meningokokową albo pneumokokową, i powiedzieć, że wygląda tak, bo nie było szczepione. Chyba tylko w ten sposób można do tych osób trafić.

➤ Wspomniała Pani również o mentalności mieszkańców zachodniej Europy...

Ludziom wydaje się, że nad wszystkim panują. Chcą sami podejmować decyzje dotyczące własnego zdrowia, życia, pracy i tego, czy szczepić dzieci, czy nie. Uważają, że nikt nie ma prawa tej możliwości wyboru ich pozbawić. I to jest jeden z powodów, że na Zachodzie wyszczepialność dramatycznie się obniża. Trzeba uświadomić rodzicom, że mogą decydować o tym, czy będą jeździć do Grecji czy do Szwecji, ale nie mają wpływu na chorobę. Ona może spaść na ich dziecko z zewnątrz, nagle, w wyniku przypadku, bo np. byli w galerii, gdzie akurat przebywał ktoś, kto za chwilę rozwinie pełnoobjawową odrę i ich dziecko się zarazi. Wie pani, co by przerwało na jakiś czas działalność ruchów antyszczepionkowych? Epidemia. Obyśmy się jej nigdy nie doczekali. Ale zagrożenie jest duże.

➤ Grozi nam również, że w Polsce zostanie wprowadzona dobrowolność szczepień. W zeszłym roku Komitet Obywatelskiej Inicjatywy Ustawodawczej Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Wiedzy o Szczepieniach Stop Nop złożył w Sejmie projekt ustawy postulującej zniesienie obowiązku szczepień. Projekt trafił do pierwszego czytania i głosami posłów został skierowany do dalszych prac. Na szczęście komisje sejmowe opowiedziały się za odrzuceniem projektu. Ale było groźnie...

Nie wierzę, że politycy do tego dopuszczą. Powiem dlaczego. Obowiązkowe szczepienia wdrożyły w ostatnim czasie Włochy, Francja i Rumunia. W Niemczech rozpatrywano tę możliwość w parlamencie, ale się wycofano. Wprowadzono natomiast kary grzywny dla tych, którzy po jednej czy drugiej rozmowie z lekarzem odmówią za szczepienia. W Wielkiej Brytanii na razie jeszcze obowiązku nie ma, ale pewnie tam też niedługo się doczekamy. WHO uważa, że epidemie, które są lub będą, spowodowane zostały przez złą, zbyt liberalną politykę krajów Starego Kontynentu i kraje te powinny wprowadzić obowiązek szczepień. My jesteśmy najlepiej wyszczepialnym krajem w Europie, ale to właśnie dzięki obowiązkowym szczepieniom.

➤ Antyszczepionkowcy wywodzą się z różnych środowisk – wśród nich są również lekarze. Dlaczego? Przecież wiedzy w kwestiach profilaktyki i ochrony zdrowia chyba im nie brakuje?

Martwisz się zawartością związków glinu (adiwantu) w szczepionkach? Rozważ poniższy przykład pysznej czekolady i nie daj się zwariować

Martwisz się zawartością formaldehydu w szczepionkach? Rozważ poniższy przykład całkowitego naturalnego owocu i nie daj się zwariować

Ryciny: szczepienia.pzh.gov.pl, facebook.com/szczepienia.info/, zaszczepsiewiedza.pl, facebook.com/akcja-zaszczepsiewiedza/

Myślę, że gdyby ci lekarze jeszcze trochę się pouczyli, poczytali, zmieniliby podejście. Czy Pani wie, że co dziesiąty student Wydziału Lekarskiego Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego na pytanie, co chroni przed zachorowaniem na grypę: czosnek czy szczepienie, odpowiadał, że czosnek?! Obowiązkiem lekarza jest leczyć, opierając się na medycynie opartej na faktach i najnowszych osiągnięciach. A wobec lekarza, który nie kryje przed pacjentem, że jest do szczepień sceptycznie nastawiony, albo wręcz przekonuje, żeby się nie szczepić, rzecznik odpowiedzialności zawodowej powinien wszcząć postępowanie z urzędu.

Wszczęcie postępowania nie jest najgorszą rzeczą, jaka może lekarza spotkać. Jakiś czas temu głośno było o sprawie lekarza, który nie zalecił rodzicom zaszczepienia dziecka przeciwko ospie wietrznej, dziecko zachorowało i zmarło w wyniku powikłań. Obowiązkiem lekarza jest rekomendować nie tylko szczepienia obowiązkowe, ale również wszystkie zalecane. Trzeba pamiętać też, żeby fakt ten został odnotowany w dokumentacji medycznej.

Rok czy dwa lata temu przeprowadzono w Polsce dużą ankietę, która miała dać odpowiedź na pytanie, kto ma największy wpływ na decyzję rodziców o szczepieniu dziecka. Na pierwszym miejscu znaleźli się lekarze, na drugim pielęgniarki, Internet uplasował się dopiero na trzeciej pozycji. Tak więc realizacja szczepień zależy głównie od postawy lekarzy.

Wywiad opublikowany wcześniej w „Primum” nr 10/2018

Wydawca:
Pomorsko-Kujawska
Okręgowa Izba Aptekarska

85-079 Bydgoszcz, ul. Kościuszki 15A
tel./fax 52 349 34 73
www.bydgoszcz.oia.org.pl
e-mail: sekretariat@bydgoszcz.oia.org.pl

Numery kont:
Pomorsko-Kujawska Okręgowa Izba Aptekarska:
Bank Pocztowy S.A. I/O Bydgoszcz
61 1320 1117 2031 1197 2000 0003
73 2130 0004 2001 0434 9148 0001

**Oddział Bydgoski Polskiego
Towarzystwa Farmaceutycznego:**
Bank Pocztowy S.A. I/O Bydgoszcz
69 1320 1117 2031 0927 2000 0001

**Rada Programowa
Biuletynu Informacyjnego PKOIA:**
mgr farm. Jacek Adamczyk
mgr farm. Lucjan Borys – redaktor naczelny
mgr farm. Piotr Chwialkowski
mgr Magdalena Godlewska
mgr farm. Wioleta Makarewicz
mgr farm. Małgorzata Pietrzak
– przewodnicząca Rady Programowej
mgr farm. Jakub Płaczek

Redakcja:
mgr Anna Faleńczyk
mgr Magdalena Godlewska
*Redakcja zastrzega sobie prawo
do skracania materiałów
oraz zmian w tytułach.*

**Przygotowanie
do druku:**
Dom Wydawniczy
MARGRAFSEN s.c.
www.margrafsen.pl

ISSN 1506-4743,
Nakład 1500 egz.

Druk do użytku wewnętrznego.
Egzemplarz bezpłatny

XXVI Zjazd Sprawozdawczy Pomorsko-
-Kujawskiej Okręgowej Izby Aptekarskiej
w Bydgoszczy

Redaktor naczelny z Aniolami Farmacji

*Od lewej: mgr Katarzyna Mickiewicz –
zastępca OROZ, mgr Danuta Arczewska
– członek ORA, konsultant wojewódzki
w dziedzinie farmacji aptecznej*

Dr farm. Zofia Ośmiałowska

Prezes NRA w otoczeniu delegatów

